

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 22. september 2023
(OR. en)

13202/23

SOC 626
EMPL 446

NOTE

fra:	formandskabet
til:	De Faste Repræsentanternes Komité/Rådet
Vedr.:	Konsolidering og styrkelse af de europæiske sociale beskyttelsessystemer – Orienterende debat

Vedlagt følger til delegationerne en orienterende note fra formandskabet om ovenstående emne med henblik på den orienterende debat i EPSCO-Rådet den 9. oktober 2023.

Konsolidering og styrkelse af de europæiske sociale beskyttelsessystemer

Orienterende debat

De seneste kriser og navnlig pandemien og de inflationsmæssige konsekvenser af Ruslands angrebskrig mod Ukraine har vist, at der er et tvingende behov for øjeblikkelige resultatspolitikker for at afbøde faldet i husstandsindkomsterne. Disse politikker bør fokusere på de mest sårbare og således afværge varige negative virkninger, der forværrer uligheden, begrænser mulighederne og i sidste ende bremser væksten på mellemlang og lang sigt.

En hurtig og målrettet indsats for at tackle en sådan udfordring er imidlertid i sig selv ikke nok til i tilstrækkelig grad at håndtere de sociale virkninger af de underliggende samfundsmæssige og økonomiske forandringer. En effektiv gennemførelse af handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder kræver aktivt arbejde med de sociale konsekvenser af disse underliggende strukturelle udfordringer såsom dem, der er forbundet med den digitale og den grønne omstilling.

Selv om disse ændringer skaber store muligheder for de europæiske borgere, kan de også føre til øget ulighed, f.eks. med hensyn til digitale kløfter eller energifattigdom. Socialpolitikkerne skal forebygge og håndtere disse situationer tilstrækkeligt.

I den forbindelse har medlemsstaterne vedtaget eller er ved at gennemføre reformer af deres sociale beskyttelsessystemer såsom reformer af arbejdsløshedsunderstøttelsen, midlertidige fritagelser for socialsikringsbidrag, undertiden i forbindelse med omskoling, samt afhjælpe forskelle i social beskyttelse ved at forbedre den sociale beskyttelse af selvstændige erhvervsdrivende og sårbare grupper. Ikke desto mindre varierer dækningen af disse grupper betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat.

Konsolideringen af mindsteindkomstordninger har også bidraget til at imødegå virkningen af disse kriser. Med udgangspunkt i den nyligt vedtagne henstilling fra Rådet har navnlig medlemsstaternes arbejde med at udvide mindsteindkomstordningernes dækningsgrad, mindske den høje andel af ikkeudnyttede ydelser i forbindelse med denne type ydelser og sikre komplementaritet mellem sociale og arbejdsmarkedsmæssige foranstaltninger været centrale elementer i disse bestræbelser.

Ud over finansiel støtte bør folk ledsages og vejledes med henblik på at opnå fuld inklusion i samfundet, både socialt og på arbejdspladsen, så de kan integreres og deltage med lige rettigheder og muligheder.

Nogle medlemsstater har gjort bemærkelsesværdig brug af EU-midler såsom NextGenerationEU og strukturfondene med henblik på at nå disse mål inden for rammerne af deres nationale reformprogrammer. Men foranstaltninger på kort sigt er ikke nok, og medlemsstaterne er nødt til at anlægge en mellem- og langsigtet tilgang. Derfor er nogle medlemsstater begyndt at tage hensyn til betydningen af afkastet af sociale investeringer, og hvordan den skattemæssige behandling heraf bliver hensigtsmæssig.

I et forsøg på at fremme konsolideringen og styrke den sociale beskyttelse i Europa er det nødvendigt at forbedre koordineringen af de sociale sikringsordninger for at kunne reagere på ændringerne på arbejdsmarkedet. Derfor er det fortsatte engagement i forhandlingerne om forslaget til revision af forordningen om koordinering af de sociale sikringsordninger af afgørende betydning.

På nuværende tidspunkt kræver de nye realiteter på arbejdsmarkedet som f.eks. de såkaldte digitale nomader og telearbejde, at Den Europæiske Union overvejer konsekvenserne heraf for koordineringen af de sociale sikringsordninger, kriterierne for fastlæggelse af, hvilken lovgivning der skal anvendes, og følgerne for de forskellige sociale sikringsgrene.

Med dette in mente har en ad hoc-gruppe under Den Administrative Kommission for Koordinering af Sociale Sikringsordninger som et første skridt koncentreret sin indsats om telearbejdere, der regelmæssigt udøver deres aktivitet i en anden medlemsstat end den, hvor deres arbejdsgiver er etableret, med det sigte at foreslå konkrete måder at håndtere disse situationer på. Ikke desto mindre kan der være behov for en større indsats på EU-plan i løbet af den næste lovgivningscyklus.

Samtidig ændrer den digitale teknologi den måde, hvorpå institutionerne arbejder sammen. Medlemsstaterne er ved at undersøge nye metoder til at forbedre kommunikationen mellem institutioner, borgere, virksomheder og myndigheder. Digitale værktøjer og kunstig intelligens skal tages i betragtning, når fremtiden for social beskyttelse overvejes, hovedsagelig som et middel til at fremme udøvelsen af socialsikringsrettigheder og til at styrke bekæmpelsen af svig og misbrug. I Kommissionens nylige meddelelse om digitalisering af koordinationen af de sociale sikringsordninger: fremme af den frie bevægelighed i det indre marked gøres der status over de eksisterende initiativer, og der foreslås konkrete foranstaltninger til at bevæge sig i retning af et mere digitalt integreret system til koordinering af de sociale sikringsordninger.

På denne baggrund og på grundlag af nationale erfaringer opfordres ministrene til at overveje følgende spørgsmål:

- *Hvordan er indvirkningen på de sociale beskyttelsessystemer af ændringerne som følge af covid-19-pandemien og de inflationsmæssige konsekvenser af Ruslands angrebskrig mod Ukraine og af den grønne og den digitale omstilling, som vores samfund i øjeblikket gennemgår? Hvad er prioriteterne med hensyn til fremme af social beskyttelse?*
- *Et skridt fremad inden for social beskyttelse har været vedtagelsen af Rådets henstilling om en tilstrækkelig mindsteindkomst. Hvad er de vigtigste erfaringer fra gennemførelsen af de relevante ordninger på nationalt plan? Hvordan kan social beskyttelse udvides til at omfatte de mest sårbare grupper?*
- *Bidrager den teknologiske udvikling, navnlig kunstig intelligens, til at fjerne eksisterende hindringer inden for koordinering af de sociale sikringsordninger, og letter den kommunikationen mellem forvaltninger i hele Unionen? Er der erfaringer, som du kan dele om brug af teknologisk innovation til at styrke den sociale beskyttelse?*